

Motion till riksdagen 2009/10:U292

**av Finn Bengtsson och Ulrika Karlsson i Uppsala
(m)**

Sveriges relationer till Kuba

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skärpning av Sveriges relationer till Kuba i syfte att kunna leva upp till de överenskomna målsättningarna för vår bilaterala utrikespolitik i detta sammanhang.

Motivering

Sveriges Kubapolitik förs sedan 1996 inom ramen för EU:s gemensamma ståndpunkt, vars målsättning är att uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Detta är en allmänt utomordentligt viktig målsättning för svensk utrikespolitik, inte minst vad gäller utvecklingen av de bilaterala relationerna till Kuba idag.

I praktiken är de svensk-kubanska relationerna begränsade, vilket i praktiken försvårar att effektivt kunna nå den målsättning som vi och EU gemensamt satt upp för vår relation till Kuba. Exempelvis finns endast en handfull svenska företag representerade på Kuba idag. Den svenska exporten till Kuba minskade dessutom under 2008 med 16 % till 242,5 miljoner SEK. Importen från Kuba uppgick samma år till sparsamma 6,9 miljoner SEK. Bara omkring 20 svenskar finns bosatta i landet, även om omkring 6 000 svenskar årligen besöker Kuba som turister. Under de senaste tio åren har inte heller några formella svenska högnivåbesök genomförts i Kuba. Mot denna bakgrund är det tveksamt på vilket sätt Sverige i praktiken kan leva upp till vår målsättning att uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i Kuba.

Bakgrunden till Sveriges svårigheter att i praktiken mera kraftfullt kunna uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i Kuba kan spåras naturligtvis i dess totalitära konstitution från 1976. Enligt

Fel! Okänt namn på

denna är Kuba en kommunistisk enpartistat med fastslagen planekonomi och statsmonopol på landets viktigaste resurser och industrier. I praktiken dominerar landets politiska liv därför helt av det styrande partiet och de massorganisationer som fungerar som partiets förlängda arm. Rättssystemet är inte heller oberoende. Sammantaget resulterar detta i att civila och politiska rättigheter, som yttrande- och församlingsfrihet, systematiskt undertrycks. Uppskattningsvis 200 politiska fångar finns i landets fängelser.

Den 24 februari 2008 valdes Raúl Castro till president av Kubas nationalförsamling och efterträdde som ensamhärskare sin bror Fidel Castro. Visst hopp om att detta skulle kunna leda till en förändring i positiv riktning har tyvärr kommit på skam. Vid sidan av vidmakthållande av det totalitära statskicket med dess inneboende hinder för en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter, har en gradvis försämring av exempelvis hälsovården och utbildningen för landets innevånare fortsatt och fortsätter med början under 1990-talet.

Trots att en viss ”uppmjukning” av de hittillsvarande utomordentligt kyliga förbindelserna mellan den fria världen på den amerikanska kontinenten och Kuba har kunnat anas efter senaste presidentvalet i USA, fortsätter emellertid den negativa spiralen som tycks föra Kubas utveckling än längre från demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter. Senast i raden av inrikespolitiska utspel i Kuba som tydliggjorde detta kom helt nyligen från ministeriet som ansvarar för Kubas högre utbildning.

Härifrån har nu (sommaren 2009) officiellt uttalats att stödet för att utbildningsväsendet och universiteten ska värna den kubanska revolutionens värden ska vara överordnat stödet för att värna rent kunskapsmässiga och vetenskapliga värden. Detta innebär i praktiken att Kubas befolkning förbjuds att utbilda sig eller bedriva forskning med allmänna kunskapsmässiga och vetenskapliga förtecken om detta kan uppfattas stå i strid med revolutionens rent ideologiska och i detta fall totalitära värderingar. Kubas befolkning är nu i och med detta officiella uttalande i praktiken utan möjlighet att, utan fara för eget liv, hålla kontakt med resten av världens utveckling som primärt står på kunskapens och vetenskapens grund. Det officiella kubanska uttalandet mot fri utbildning och forskning gör att Kuba nu positionerat sig bland de allra mest slutna staterna i vår omvärld vad gäller möjligheten för landets innevånare att utvecklas i takt med landvinningar inom politiskt oberoende kunskap och vetenskap.

I den mån Sverige och EU vill leva upp till uppsatta mål att uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i Kuba, är det därför hög tid att en skärpning av våra relationer till Kuba kommer till stånd i syfte att bryta den destruktiva utvecklingen som tycks ske vad gäller främst möjligheten till att utbilda sig och bedriva forskning och utveckling baserad på allmänt accepterad kunskap och vetenskap i resten av världen.

Vi önskar

- ? att Sverige fortsätter att energiskt och öppet fördöma Kubas diktatur och dess brott mot mänskliga rättigheter

Fel! Okänt namn på

- ? att Sverige sätter press på Kuba för att införa mänskliga fri- och rättigheter, demokratiska rättigheter, äganderätt och yttrandefrihet
- ? att Sverige kräver av regimen i Havanna att omedelbart frisläppa och fria alla politiska fångar och samvetsfångar som berövades friheten före, efter och under massarresteringssvågen våren 2003
- ? att den svenska ambassaden i Kuba öppnas för kubaner så att de kan kommunicera med omvärlden
- ? att det tillsätts en oberoende internationell granskning av förhållandena på det kubanska fängelset på Guantánamo
- ? att Sverige driver på för att Kuba öppnar för en fri rörlighet såväl inom landet som ut ur landet.

Förslag

Vi föreslår därför att Sveriges regering gör en översyn över våra, och EU:s, möjligheter att skärpa den utrikespolitiska dialogen med Kuba i syfte att kunna bättre närma oss vår gemensamt uttalade målsättning att i praktiken också kunna uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i Kuba. Detta kräver bland annat idag att Kuba avstår från att överordna ideologin att styra över kunskaps- och vetenskapsutvecklingen i landet.

Att just markera detta mot Kuba i den uppkomna situationen är särskilt viktigt för att uppmuntra en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i hela denna del av världen. I området här råder en situation med många unga regimer där det för vissa länder i regionen föreligger ett ”demokratiskt underskott” med påtaglig risk för en negativ utveckling av såväl demokrati som respekten för mänskliga rättigheter. Många av dessa länder ser upp till Kuba av främst historiska skäl, och att därför nu från vårt håll med stor tydlighet uppmuntra till en demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter gentemot Kuba kan förhoppningsvis hjälpa även de yngre regimerna mot en utveckling i samma riktning.

Stockholm den 5 oktober 2009

Finn Bengtsson (m)

Ulrika Karlsson i Uppsala (m)